

**МАТЕРІАЛИ ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ, АНГЛІЙСЬКОЮ ТА
ПОЛЬСЬКОЮ МОВАМИ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

*IV Всеукраїнської
науково-практичної конференції
викладачів та фахівців-практиків*

ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА

та
*XIV Всеукраїнської
науково-практичної конференції
курсантів, студентів, аспірантів та
ад'юнктів*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Львів – 2024

Голова:	ПОПОВИЧ Василь – т.в.о. проректора з науково-дослідної роботи Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (ЛДУ БЖД), доктор технічних наук, професор АЗЮКОВСЬКИЙ Олександр – ректор Національного технічного університету "Дніпровська політехніка" (НТУ «ДП»), кандидат технічних наук, професор.
Заступник голови:	ДАШКОВСЬКА Олена – старший науковий співробітник відділу науково-методичного забезпечення підвищення якості освіти, Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України, кандидат хімічних наук, доцент; МАТВІЙЧУК Дмитро – головний редактор ТОВ «Редакція журналу «Охорона праці»; МЕНЬШИКОВА Ольга – заступник начальника навчально-наукового інституту цивільного захисту ЛДУБЖД, кандидат фізико-математичних наук, доцент
Члени оргкомітету:	БЕЛКОВ Анатолій – завідувач кафедри безпеки життєдіяльності, Державний вищий навчальний заклад «Дніпродзержинська державна академія будівництва та архітектури», доктор технічних наук, професор; ГОЛНЬКО Василь – завідувач кафедри охорони праці та цивільної безпеки, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» (НТУ «ДП»), доктор технічних наук, професор; ГОРНОСТАЙ Орислава – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці, ЛДУБЖД, кандидат технічних наук, доцент; ІЛЬЧИШИН Ярослав – викладач кафедри промислової безпеки та охорони праці, ЛДУБЖД, кандидат педагогічних наук; КОБИЛКІН Дмитро – голова ради молодих вчених ЛДУ БЖД, кандидат технічних наук, доцент; МАРИЧ Володимир – старший викладач кафедри промислової безпеки та охорони праці, ЛДУБЖД, кандидат технічних наук, доцент; МІРУС Олександр – завідувач кафедри промислової безпеки та охорони праці, ЛДУБЖД, кандидат хімічних наук, доцент; НАГУРСЬКИЙ Олег – завідувач кафедри цивільної безпеки, Національний університет «Львівська політехніка», доктор технічних наук, професор; СТАНІСЛАВЧУК Оксана – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці, ЛДУБЖД, кандидат технічних наук, доцент; ТЕЛЕТІНА Галина – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці, ЛДУБЖД, кандидат медичних наук, доцент; ФЕДОРЧУК-МОРОЗ Валентина – завідувач кафедри цивільної безпеки, Луцький національний технічний університет, кандидат технічних наук, доцент; ЧЕБЕРЯЧКО Сергій – професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки, НТУ «ДП», доктор технічних наук, професор; ЯВОРСЬКА Олена – професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки, НТУ «ДП», кандидат технічних наук, доцент; ЯРЕМКО Зіновій – завідувач кафедри безпеки життєдіяльності, Львівський національний університет ім. І.Франка, доктор хімічних наук, професор. РАДА КУРСАНТСЬКОГО ТА СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЛДУ БЖД

<p>ОРГАНІЗАТОРИ</p> <p>ВИДАВЕЦЬ</p> <p>Друк</p> <p>Технічний редактор та відповідальний за друк</p> <p>АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:</p> <p>Контактні телефони:</p>	<p>Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» Інститут модернізації змісту освіти МОН України Науково-виробничий журнал «Охорона праці» Львівський національний університет імені Івана Франка Національний університет «Львівська політехніка» Луцький національний технічний університет</p> <p>Львівський державний університет безпеки життєдіяльності</p> <p>Назарій ПЕТРОЛЮК</p> <p>Орислава ГОРНОСТАЙ Оксана СТАНСЛАВЧУК</p> <p>ЛДУ БЖД, вул. Клепарівська, 35, м. Львів, 79007</p> <p>(032) 233-24-79, тел/факс 233-00-88</p>
<p align="center">Охорона праці: освіта і практика. Проблеми та перспективи розвитку охорони праці:</p> <p>36. наук. праць IV Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів та фахівців-практиків та XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів. – Львів: ЛДУ БЖД, 2024. – 238 с.</p> <p>Збірник сформовано за науковими матеріалами IV Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів та фахівців-практиків «Охорона праці: освіта і практика» та XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів «Проблеми та перспективи розвитку охорони праці».</p> <p align="center">Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:</p> <p>Секція 1. „ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА Перспективи розвитку напряму “Охорона праці” в сфері освіти. Інтерактивні методи навчання при викладанні дисциплін за напрямом «Охорона праці». Формування ризик-орієнтованого мислення у здобувачів освіти та у працівників підприємств системи управління охороною праці. Оцінка ризиків. Практичний досвід з охорони праці на підприємствах.</p> <p>Секція 2. „ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ ” Стан і перспективи удосконалення системи управління та нагляду за охороною праці і промисловою безпекою. Профілактика виробничого травматизму. Технології контролю і захисту від шкідливих і небезпечних виробничих та екологічних чинників. Забезпечення безпеки і гігієни праці у підрозділах силових та спеціальних структур. Новітні інформаційні технології як інструмент підвищення рівня промислової безпеки. Культура та психологія праці.</p> <p align="right">© ЛДУ БЖД, 2024</p>	
<p>Здано в набір 01.05.2024. Підписано до друку 07.05.2024. Формат 60x84^{1/3}. Папір офсетний. Ум. друк. арк. 14,9. Гарнітура Times New Roman. Друк: ЛДУ БЖД вул. Клепарівська, 35, м. Львів, 79007. ldubzh.lviv@dns.gov.ua</p>	<p>За точність наведених фактів, економіко-статистичних та інших даних, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів. При передрукуванні матеріалів посилання на збірник обов'язкове.</p>

Tverdokhliebova N., Yevtushenko N.

USE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE TRAINING OF OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY SPECIALISTS..... 19

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН ЗА НАПРЯМОМ «ОХОРОНА ПРАЦІ»

Куренін В.М.

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ..... 20

Sovhar O.M.

COMMUNICATION COMPETENCE AS AN INTEGRAL PART OF SOFT SKILLS..... 22

Чайковська А. Б., Фірман В.М.

ЗАСТОСУВАННЯ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕЛЬНОСТІ ДЛЯ НАВЧАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ..... 24

ФОРМУВАННЯ РИЗИК – ОРІЄНТОВАНОГО МИСЛЕННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТА У ПРАЦІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ

Третьяков О. В., Халмурадov Б.Д., Доронін Є.В.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ ВИРОБНИЧОГО РИЗИКУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА..... 27

ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

Саламін Н. А.

АНГЛОМОВНІ ТА СОЦІАЛЬНО – КОМУНІКАТИВНІ АСПЕКТИ В ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ..... 31

СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ. ОЦІНКА РИЗИКІВ

Гембара Т. В., Марич В. М.

ДИФЕРЕНЦІАЛЬНЕ РІВНЯННЯ УПРАВЛІННЯ ПРИПЛИВНО – ВИТЯЖНОЮ СИСТЕМОЮ ВЕНТИЛЯЦІЇ ЗА ВМІСТОМ CO₂ У ПРИМІЩЕННІ..... 34

СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ. ОЦІНКА РИЗИКІВ

УДК 697.94(075.8)

ДИФЕРЕНЦІАЛЬНЕ РІВНЯННЯ УПРАВЛІННЯ ПРИПЛИВНО – ВИТЯЖНОЮ СИСТЕМОЮ ВЕНТИЛЯЦІЇ ЗА ВМІСТОМ CO₂ У ПРИМІЩЕННІ

Гембара Т. В., к. т. н., доцент,

доцент кафедри прикладної математики і механіки

Марич В. М., к. т. н., доцент,

старший викладач кафедри промислової безпеки та охорони праці,

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Для математичного моделювання вмісту вуглекислого газу у приміщенні [1-3] з припливно-витяжною вентиляційною системою використали метод усереднених параметрів мікроклімату у будь-якій точці приміщення. Такий метод поширений в інженерній практиці і зручний при використанні розрахунків для програмного управління системою. Дослідили припливно - витяжну систему обмінної вентиляції в приміщенні 20м×10м висотою 3м, де виконують офісну роботу 25 працівників, з початковим вмістом CO₂ 0,02 %. Кожен працівник, наприклад офісу, при основній роботі за комп'ютером видихає 24 літри CO₂ за годину (0, 0004 м³ за хвилину) [4]. Приймаючи, що $C=C(t)$ – концентрація CO₂ в 1 м³ повітря в приміщенні в момент часу t , склали рівняння балансу, яке включає приплив CO₂ та його втрати за рахунок роботи вентиляційної системи за проміжок часу dt . Вентиляційна система постачає по припливному каналу з зовнішнього середовища 30 м³ чистого повітря з вмістом 0, 02 % CO₂ за хвилину (потужність системи по кожному каналу) і в такому ж об'ємі видаляє по витяжному. Тоді відносний приріст CO₂ протягом часу dt буде:

$$dC = \frac{nV_1 + V_p C_2 - V_p C}{V} dt \quad (1)$$

де n – кількість працівників, V_1 - об'єм CO₂, який видихає працівник на м³, C_2 - концентрація CO₂ на м³ у повітрі, що надходить зовні, V_p – потужність вентиляційної системи, V - об'єм приміщення. Обчисливши швидкість зміни концентрації, отримали рівняння:

$$\frac{dC}{dt} = \frac{nV_1 + V_p C_2 - V_p C}{V} \quad (2)$$

Таке рівняння є лінійним диференціальним рівнянням і підставивши приведені параметри розглянутого дослідження, отримаємо диференціальне рівняння для вказаної системи:

$$\frac{dC}{dt} = 0,000027 + 0,05C, \quad (3)$$

Звівши лінійне рівняння (3) до двох рівнянь з відокремленими змінними, отримали його загальний розв'язок:

$$C(t) = 0,000533 + De^{-0,05t}, \quad (4)$$

де D – довільна стала. Для отримання частинного розв'язку задачі прийняли початкову умову при $t=0$ саме таку, щоб значення концентрації співпадало з відповідним значенням зовнішнього середовища, що означало б, наприклад початок робочого дня $C(0)=0,0002$.

Підставивши дані початкової умови в (4), знайшли значення D і в результаті з (4) отримали розрахункову формулу для обчислення концентрації ;

$$C(t) = 0,000533 + -0,00033e^{-0,05t}, \quad (5)$$

а отриманий вираз вказує на вихід системи на стаціонарне значення концентрації з плином часу. Чисельний експеримент показав, що незважаючи на роботу вентиляторів, вміст CO_2 в приміщенні від умовного початку робочого дня, через 15 хвилин зростає до 0,038%, 30 хв.- до 0,046%, 60 хв. – до 0,052%, 120 хв. – до 0,053% і далі практично не зростає та залишається на одному рівні, що задовільняє санітарним вимогам. Встановили можливість зменшення потужності системи вдвічі, до 15 м^3 на хвилину за допомогою аналогічного обчислювального алгоритму, використавши рівняння (2) і обчисливши відповідні числові значення для коефіцієнтів рівнянь (3-5). В результаті отримали зростання вмісту CO_2 через 120 хв. – до 0,083%, а вихід на стаціонарний режим порівняно з попереднім прикладом зріс до 240хв. на рівень 0,087%.

Список використаних джерел:

1. Babu T. P. Ashok; Sriram G. S.; Vadvadgi. Aneesh S.; and Siddeshwar Ravindra, Air Flow Modeling in a Mechanically Ventilated Room (2008), *International Refrigeration and Air Conditioning Conference*. Paper 971. <http://docs.lib.purdue.edu/iracc/971>
2. M. Macarulla, M. Casals, M. Carnevali, N. Forcada, M. Gangoells, Modeling indoor air carbon dioxide concentration using grey-box models, *Build. Environ.* 117 (2017) 146–153. doi:10.1016/j.buildenv.2017.02.022.
3. Mintser O. P., Shchukin V. S. . Informative evaluations of the value of the CO_2 ratio in the physiology of breathing. *Medical Informatics and Engineering*, (1-2) (2023), 44–56. <https://doi.org/10.11603/mie.1996-1960.2023.1-2.13962/>
4. Вовк Н. Про якість повітря в приміщенні та її вплив на самопочуття людини [Кондиціонування та вентиляція](https://awtherm.com.ua/search/results), 2020-11-25, <https://awtherm.com.ua/search/results>.